

सूना [सुजः नः दीर्घश्च Un. 3. 13] 1 A slaughter-house, butcher's house; भवानपि सूनेपरिचर इव गृध्र आमिषलेखुषो भीरुश्च M. 2. -2 The sale of meat. -3 Hurting, killing, destroying; सूनायामप्यननुमतमालम्भनं तदुपलभ्य Bhāg. 5. 9. 17. -4 The soft palate, uvula. -5 A girdle, zone. -6 Inflammation of the gland of the neck called mumps. -7 A ray of light. -8 A river. -9 A daughter. -10 An elephant's trunk. -नाः (f. pl.) The five things in a house by which animal life is likely to be destroyed; see under सूना or पञ्चसूना. -Comp. -अध्यक्षः a superintendent of the slaughter-house.

सूनावत् A keeper of a slaughter-house; Ms. 4. 84.

सूनिकः, सूनिन् m. 1 A butcher, flesh-seller; Y. 1. 141. -2 A hunter.

सूनुः [सूनुक्] 1 A son; पितुरहमेवैको सूनुभवम् K.; सूनुः सूनुतवाक् सष्टुः R. 1. 93. -2 A child, an offspring. -3 A grandson (daughter's son). -4 A younger brother; अनुस्मृतास्त्रहसूनुविक्रमः Ki. 1. 24. -5 The sun; सूनुः पुत्रेऽनुजे रवौ इति विश्वः. -6 The Arka plant.

सूनु f. A daughter.

सूनुत a. 1 True and pleasant, kind and sincere; तत्र सूनुतगिरश्च सूरयः पुण्यमृग्यजुषमभ्यगीषत Śi. 14. 21; R. 1. 93. -2 Kind, affable, gentle, courteous; तां चाप्येतां मातरं महामलानां धेनुं धीराः सूनुतां वाचमाहुः U. 5. 31; तृणानि भूमिर्दकं वाक् चतुर्थी च सूनुता। एतान्यपि सतां गेहे नोच्छिद्यन्ते कदाचन॥ Ms. 3. 101; R. 6. 29. -3 Auspicious, fortunate. -4 Beloved, dear. -5 Ved. Quick, active. -ता 1 The goddess of true speech. -2 An excellent song. -3 N. of Uṣas. -4 Food. -तम् 1 True and agreeable speech. -2 Kind and pleasant discourse, courteous language; तेनाद्यौ परिगमिताः समाः कथंचिद् बाल्वादवितथसूनुतेन सूनोः R. 8. 92. -3 Auspiciousness.

सूपः [सुखेन पीयते, सु-पा घञर्थे क षष्ठो. Tv.] 1 Broth, soup; सूपं भूयिष्ठमश्रीष्वं नाथ मांसं यथा पुरा Mb. 12. 29. 128; न स जानाति शास्त्रार्थं दर्वीं सूपरसानिव Subhāṣ.; Ms. 3. 226. -2 A sauce, condiment; पच्यन्तां विविधाः पाकाः सूपान्ताः पायसादयः Bhāg. 10. 24. 26; 11. 27. 34. -3 A cook. -4 A pan, vessel. -5 An arrow. -6 Split pease. -Comp. -अङ्गाम् asa-foetida. -कारः a cook. -धूपनम्, -धूपकम् asa-foetida. -श्रेष्ठः The mudga bean.

सूपायः A good means or expedient.

सूप्या A kind of bean (Mar. मसूर, तूर).

सूमः [स-मक्] 1 Water. -2 Milk. -3 Sky or heaven.

सूयम् Extraction of the Soma juice; libation; sacrifice; दुःशासनस्य रुधिरं यदा पास्यति पाण्डवः। आनर्दं नर्दतः सम्यक् तदा सूर्यं भविष्यति ॥ Mb. 5. 141. 47.

सूर 4 Ā. (सूर्यते) 1 To hurt, kill. -2 To make firm or be firm.

सूर्ण a. Hurt, injured.

सूरः [सुवति प्रेरयति कर्मणि लोकातुदयेन, सू-ऊन्; Un. 2. 24] 1 The sun. -2 The Arka plant. -3 The Soma. -4 A wise or learned man. -5 A hero, king. -Comp. -चक्षुस् a. radiant as the sun. -सुतः an epithet of Saturn. -सूतः the charioteer of the sun, i. e. Aruṇa.

सूरणः N. of an esculent root.

सूरत a. 1 Kindly-disposed, compassionate, tender. -2 Calm, tranquil. -ता A tractable cow.

सूरिः [सू-किन्] 1 The sun. -2 A learned or wise man, a sage; अथवा कृतवाग्द्वारे वंशेऽस्मिन् पूर्वसूरिभिः R. 1. 4; Śi. 14. 21; Bhāg. 1. 1. 1. -3 A priest. -4 A worshipper. -5 A title of respect given to Jaina teachers; e. g. मल्लिनाथसूरि. -6 N. of Kṛiṣṇa. -7 N. of Brihaspati.

सूरिन् a. (-णी f.) Wise, learned. -m. A wise or learned man, scholar, *pandit*.

सूरी 1 N. of the wife of the sun. -2 N. of Kuntī, q. v. -3 Black mustard.

सूर्ध्व (क्षर्ये) 1, 4 P. (सूर्ध्वति, सूक्षर्यति) 1 To respect, honour. -2 To disrespect, disregard, slight.

सूर्ध्व (क्षर्ये) णम् Disrespect.

सूक्षर्यः A kind of bean.

सूर्प See शूर्प.

सूर्मिः, -मी f. 1 An iron or metallic image; सूर्मिं ज्वलन्तीं वाञ्छित्येन्मृत्युना स विशुष्यति Ms. 11. 103. -2 The pillar of a house. -3 Radiance, lustre. -4 A flame.

सूर्यः [सरति आकाशे सूर्यः, यद्वा सुवति कर्मणि लोकं प्रेरयति; cf. Sk. on P. III. 1. 114] 1 The sun; सूर्ये तपत्यावरणाय दृष्टेः कल्पेत लोकस्य कथं तमिस्रा R. 5. 13. [In mythology, the sun is regarded as a son of Kāśyapa and Aditi. He is represented as moving in a chariot drawn by seven horses, with Aruṇa for his charioteer. He is also represented as all-seeing, the constant beholder of the good and bad deeds of mortals. Samjñā (or Chhāyā or Aśvinī) was his principal wife, by whom he had Yama and Yamunā, the two Aśvins and Saturn. He is also described as having been the father of Manu Vaivasvata, the founder of the solar race of kings.] -2 The tree called Arka. -3 The number 'twelve' (derived from the twelve forms of the sun). -4 The swallow-wort. -5 N. of Śiva. -Comp. -अपायः sunset; सूर्योपाये न खलु कमलं पुष्यति स्वामभिख्याम् Me. 82. -अर्घ्यम् the presentation of an offering to the sun. -अश्मन् m. the sun-stone. -अश्वः a horse of the sun. -अस्तम् sunset. -आतपः heat or glare of the sun, sunshine. -आलोकः sunshine. -आवर्तः 1 a kind of sun-flower. -2 a head-ache which increases or diminishes according to the course of the sun (Mar. अर्धशिशी).